

Advies van de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn (15/03/2024)

betreffende een handelsverbod voor producten waarvan het gebruik of de productie omwille van dierenwelzijn verboden is

De productie van bepaalde dierlijke producten is momenteel al verboden in het BHG omdat de wetgever oordeelde dat de productiemethode niet verenigbaar is met dierenwelzijn. Dit is het geval voor bont en foie gras verkregen door dwangvoederen. Consumenten en retailers kunnen deze producten echter nog steeds uit het buitenland halen (of in het geval van foie gras uit Wallonië). Daardoor kan de productie in het buitenland behouden blijven of zelfs toenemen, terwijl de normen inzake dierenwelzijn er volgens de Brusselse Raad voor dierenwelzijn onvoldoende streng zijn of onvoldoende worden gerespecteerd. Het gebruik van bepaalde producten op dieren is eveneens verboden in het BHG (bijvoorbeeld lijmvallen), of zal dit in de nabije toekomst zijn (bijvoorbeeld elektrische halsbanden), omwille van de negatieve impact op dierenwelzijn.

Echter, zolang al deze producten vrij verhandeld kunnen worden, zal de handhaving van een gebruiksverbod in de praktijk moeilijk haalbaar zijn. Dit heeft de Raad ook al eerder aangehaald in zijn advies (van 4/11/2022) betreffende vuurwerk. Om een effectieve handhaving te bekomen, is er nood aan een verbod op de handel in dergelijke producten.

De Brusselse Raad voor dierenwelzijn* pleit daarom voor een regionaal of nationaal verbod op de handel in producten waarvan het gebruik of de productie omwille van dierenwelzijn verboden is (of in de nabije toekomst zou verboden worden) in het BHG, respectievelijk in België.

- Indien dit mogelijk zou zijn, verkiest de Raad een formulering in de breedst mogelijke zin, dus een wetgeving die letterlijk stelt dat een handelsverbod geldt voor alle producten waarvan het gebruik of de productie omwille van dierenwelzijn verboden is in het BHG (of in België).
- Indien voorgenoemde niet mogelijk blijkt - vb. als de Raad van State zou oordelen dat bovenstaande niet voldoet aan de voorwaarden die hieronder worden toegelicht – stelt de Raad voorlopig een handelsverbod voor op bontproducten, op foie gras verkregen door dwangvoederen, op lijmvallen en op elektrische halsbanden voor katten en honden (inwerkingtreding zodra verbod op gebruik in werking treedt).

**Behalve Ani-zoo en de dierenartsenorganisaties, zie minderheidsadviezen onderaan pagina 2 en bovenaan pagina 3.*

Er zijn redelijke argumenten om te pleiten dat mogelijke juridische bezwaren vanuit het oogpunt van het vrije verkeer van goederen - en de bevoegdheid van het gewest op dit vlak - weerlegd kunnen worden.

Ten eerste, aanvaarden zowel het internationale als het Europese handelsrecht dat dierenwelzijn een legitieme rechtvaardigingsgrond is voor handelsbeperkingen/-verboden. Het dierenwelzijn valt immers binnen de volgende uitzonderingsgronden:

- uitzonderingen " ter bescherming van de openbare zeden" vervat in artikel 36 van het Verdrag over de Werking van de EU (VWEU)
- uitzonderingen "ter bescherming van gezondheid en leven van mensen, dieren of planten"

Beiden zijn vervat in artikel 36 van het Verdrag over de Werking van de EU, VWEU, en artikel XX van de wereldwijde Algemene Overeenkomst over Tarieven en Handel (verdrag aan de basis van de Wereldhandelsorganisatie).

Wel moet het handelsverbod zo worden opgesteld dat het niet discriminatoir is in zijn toepassing (t.a.v. verschillende EU-lidstaten) en er moet aangetoond worden dat het proportioneel is (dus de handel niet verder beperkt dan nodig om een goede bescherming van dierenwelzijn te bereiken).

Ten tweede zijn handelsverboden om dierenwelzijn te beschermen reeds aanvaard in volgende gewestelijke regelingen:

- de Vlaamse wetgever heeft beslist dat het oordeel van de Raad van State (advies nr. 69.976/1/V van 8/09/2021) over het ontbreken van een marktuitsluitend effect van het verbod op het gebruik van bepaalde types van elektrische halsbanden mutatis mutandis eveneens geldt voor het verbod op de handel erin, waardoor een handelsverbod effectief is opgenomen in de huidige Vlaamse wetgeving, en hieruit overgenomen is in het ontwerp van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn.
- Voor zover de Raad op de hoogte is van de meest recente versie, voorziet ook het ontwerp van de Brusselse Codex Dierenwelzijn alvast een handelsverbod voor elektrische halsbanden en slijpkettingen én een wettelijke basis (rechtsgrond) om het verhandelen van andere producten die (a) bestemd zijn voor gebruik op dieren en (b) een negatieve impact kunnen hebben op dierenwelzijn in de toekomst te verbieden, op advies van de Brusselse Raad voor dierenwelzijn. Ook het ontwerp van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn¹ voorziet in een dergelijke rechtsgrond.

De Raad vraagt dan ook aan de Brusselse Minister voor Dierenwelzijn om alle bovenstaande argumenten aan te wenden bij een wetsvoorstel inzake dit onderwerp.

Ten slotte vraagt de Raad om een sensibiliseringscampagne die alternatieven in de verf zet voor bovengenoemde producten waarvan de productiemethode of het gebruik ervan op dieren verboden is (of in de nabije toekomst zal zijn) omwille van de negatieve impact op dierenwelzijn.

! Minderheidsadvies van Ani-zoo vzw : Binnen de Europese Unie (EU) gelden specifieke regels met betrekking tot handel tussen lidstaten. Het vrije verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen is een van de fundamentele principes van de EU. De interne markt van de EU heeft tot doel belemmeringen voor handel tussen lidstaten weg te nemen. Dit betekent dat er over het algemeen geen beperkingen gelden voor goederen die binnen de EU worden verhandeld. Bedrijven kunnen producten vrijelijk verplaatsen en verkopen binnen de grenzen van de EU. Door het verbod (belemmering op handel) op de commercialisatie van foie gras in het Brussels gewest op te leggen gaat het Brussels Gewest in tegen deze Europese regels.

! Minderheidsadvies van de Franstalige en Nederlandstalige Gewestelijke Raden van de Orde der Dierenartsen en Union Professionnelle des Vétérinaires : De dierenartsenorganisaties zijn tegen het deel van dit advies over het handelsverbod voor foie gras en bont.

¹ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/64B19C1C0592342F299DC125>

(1) Wat betreft foie gras: (a) er zijn geen vertegenwoordigers van producenten, van HoReCa of van COMEOS betrokken geweest bij de besprekingen. De impact op deze sectoren is dus op geen enkele manier gemeten of in rekening gebracht. b) Wij zijn van mening dat de productie van foie gras d.m.v. dwangvoeding in Wallonië het DWZ respecteert (want enkel hier gelden zo'n strenge normen). (c) Er is geen geloofwaardig en economisch haalbaar alternatief voor dwangvoeding bij productie van foie gras. (d) Door de e-commerce en de geografie van het BHG, is het verbod oncontroleerbaar. Gezien de commerciële vrijheden en voedselvrijheden van burgers worden beperkt zonder een verbetering van het DWZ te bekomen, voldoet dit advies niet aan het evenredigheidsbeginsel. (2) Wat betreft bont: in het advies moet een onderscheid worden gemaakt tussen bont van dieren die uitsluitend voor dit doel worden gefokt (waarvoor een handelsverbod gerechtvaardigd is) en bont afkomstig van voedselproducerende dieren.